

Janův slabikář (2.adv.ne / B) 4.12.2005

Iz 40,1-5.9-11; 2Petr 3,8-14; Mk 1,1-8

Tato nabídka bude asi náročná, bude trochu testovací, ale prosím vás, nenechte se odradit. Pokud mi pošlete vaši reakci, váš názor, zda je to únosné, budu rád. Příště se v každém případě vrátím k metodě jednotlivých malých kroků.

- 1 Počátek evangelia Ježíše Krista, Syna Božího.
- 2 Je psáno u proroka Izaiáše: *‘Hle, já posílám posla před tvou tváří, by ti připravil cestu.*
- 3 *Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!’*
- 4 *To se stalo, když Jan Křtitel vystoupil na poušti a kázal: "Čiňte pokání a dejte se pokřtít (ponořit) na odpuštění hříchů."*
- 5 *Celá judská krajina i všichni z Jeruzaléma vycházeli k němu, vyznávali své hříchy a dávali se od něho křtít (ponořit) v řece Jordánu.*
- 6 *Jan byl oděn velbloudí srstí, měl kožený pás kolem boků a jedl kobylyky a med divokých včel.*
- 7 *A kázal: "Za mnou přichází někdo silnější, než jsem já; nejsem hoden, abych se sklonil a rozvázal řemínek jeho obuvi.*
- 8 *Já jsem vás křtil (ponořoval) vodou, on vás bude křtít (ponořovat do Ducha) Duchem svatým.*

Poznámka: místo „pokřtít“, je třeba použít „ponořit“. Jan nekřtil, ale ponořoval. Není Křtitel, ale Ponořovatel (Baptista), nejme na to zvyklí, můžeme říkat, Jan Předchůdce Páně. Křtít znamená, dělat z lidí kristovce, křesťany. Křesťan - pokřtěný je ten, který je Kristův.

Letošní Advent pro nás není prvním adventem. Jan Předchůdce Páně i sám Ježíš začínají stejně kázat: „Obraťte se, přiblížilo se k vám království boží“. Nečteme evangelia poprvé, ale raději připomenu nutné předpoklady k pochopení textu:

- 1) Mám ověřené, že Písmo je slovem božím.
- 2) Rozumím tomu, co znamená „království boží“ a stojím o ně.
- 3) Stojím o kontakt s Bohem - viz téma z 1. neděle adventní. (Dovoluji Bohu, prosím jej, aby mi mluvil do života, pečoval o mě, upozorňoval mě, co mohu dělat lépe nebo co dělám špatně.) Chci se „obrátit“ k Bohu, abych nemusel životem bloudit a plahočit se.

Poznámka ke království božím: Kdo u vás má poslední slovo? Táta nebo maminka? V božím království má poslední slovo Bůh. Království je jedním ze způsobů uspořádání společnosti. Království pozemská mají své nevýhody. Demokracie má své nevýhody. Ježíš zve určité lidi do své party. V jeho království platí pravidla Ježíšem stanovená. Vytvořil je na rodinném modelu (všichni jste bratři, jeden Otec, jeden Mistr, jeden Učitel), na dobrovolné službě(kdo chce být největší, ať slouží). „Obrátit se“ neznamená „činit pokání“, jak si často myslíme..

V textu dnešního úryvku bychom neměli přehlédnout jednu ze základních podmínek k násadování Ježíše. Často ji přehlízíme. Rádi bychom chtěli být dobrými křesťany, kolikrát jsme se třeba chtěli polepšit, ale nějak nám to nejde. Proč se nám nedaří? Rádi bychom, aby naše modlitby byly vyslyšeny. A nejsou. Proč? Odpověď nám je dnešním úryvkem evangelia nabízena. *„Posílám svého posla před tebou, on ti připraví cestu.“* Leckomu ta slova dohromady nic neříkají. Už jsme si na ně zvykli, máme je oposlouchaná, bereme je samozřejmě. Ale něco jiného je něco vyslechnout a něco jiného je např. řeknu-li: „Tady ten pán (paní) vám řekne, co máte udělat“. Chceme slyšet, co nám říká Jan? Nebo Jan zůstane jen *„hlasem volajícího na poušti“*? Jestli něco slyšíme v Písmu, měli bychom vědět, co ta slova znamenají, měli bychom jim porozumět. I takovým slovům, o kterých si myslíme, že je

známe, „neboť přece patří k typicky adventnímu tónu“. Např. „*Posílám vám svého posla, který bude volat, vyrovnejte Pánu stezky!*“ Co to znamená? (Izraelité v babylonském zajetí viděli, jak při náboženských slavnostech vezli ulicemi velikou sochu božstva. Aby byla jízda možná, musela se nejdříve upravit cesta.) My si můžeme k pochopení všimnout, jak se buduje dálnice. Naše staré silnice se všelijak klikatí. Dálnice je přímá, bez zbytečných zatáček, zbytečného stoupání a klesání, vyhýbá se městům, nejsou na ní semaforey, zbytečné křižovatky, přejezdy železnice, atd.

Jak se dělá dálnice k Bohu? Zkusíme jít trochu „proti proudu“. Často své křesťanství začínáme od polepšení ze svých hříchů. Ale být dobrým křesťanem neznamená jen, že se snažím odstranit hříchy, to je až na několikátém místě. Mohu se léta snažit, a mnoho se mi nemusí dařit. Čím to je? Kde je příčina? Koukneme na to.

3. Nejdříve ovšem potřebuji **vědět, co znamená boží království, k čemu - do čeho - mě Ježíš zve**. Jak si Ježíš moje křesťanství představuje. O co prosím v „Modlitbě Páně“? Co to pro mě konkrétně znamená? Bez toho nelze pokračovat, v tom případě by v programové učebnici následovalo: „Vrať se na stranu x“.) Čeho je tedy třeba před snahou odstraňovat hřích ze svého života? Který krok má předcházet? Toužím-li po božím království, je-li pro mne žádoucí, zaujal-li mě Ježíšův život, jeho životní styl, chci-li být jeho učedníkem - musím splňovat základní podmínky.

2. Je potřeba **být hledajícím člověkem, ochotným se ptát co Ježíš říká a zamýšlet se nad jeho slovy**. Uvedu známý příklad: Vzpomínáte na uzdravení slepého od narození? (J 9,1-41) Farizeové stojí proti Ježíšovi a namítají mu: „Jsme snad i my slepí?“ Ježíš jim odpověděl: „Kdybyste byli slepí, hřích byste neměli. Vy však říkáte: ‘Vidíme’. A tak zůstáváte v hříchu.“ Potřebujeme si promyslet a přijmout Ježíšovu větu: „Říkáte, ‘vidíme’, a proto váš hřích trvá.“ Co nám tato věta ukazuje? Že vlastně existuje něco, co je ještě závažnějším faktorem než hřích, něco, co rozhoduje o tom, zda zůstaneme hříšníky, i když se budeme sebevíc snažit z hříchů vymotat a přitom budeme vůči hříchu beznadějně bezmocní. Nejdříve je třeba „prohlédnout“. Opomenuli ono „vidím“, nebudu schopen odstranit hříchy. Bez schopnosti „uvidět“, „prohlédnout“ nejsme s to vyhnout se hříchům. Co znamená ono „vidím“? To je třeba promyslet a nechat se získat pro uzdravení, nechat se uzdravit ze slepoty. Pak se hříchy najednou začnou samy ztrácet. Jenže ani to „vidíme“ není prvořadá věc.

1. Pojdme dál „proti proudu“. Např. Ježíš říká: „Každý hřích bude odpuštěn, jenom hřích proti Duchu svatému odpuštěn nebude. Kdo by se rouhal proti Synu člověka, bude mu odpuštěno, ale kdo by se rouhal proti Duchu svatému, tomu odpuštěno nebude.“ (srov. Mt 12,31-33; Mk 3,28-29; Lk 12,10) A evangelista vysvětluje: Toto Ježíš pravil, protože řekli: „Má nečistého ducha.“ (Mk 3,30) Farizeové nechtěli uznat, že Ježíš přichází od Boha, že koná zázraky z moci Boží. Křivě, svévolně, vědomě Ježíše nařkli, že je spolčen s ďáblem, že je posedlý. Tedy ještě dříve, než se nechám uzdravit ze slepoty, je důležitá **vnitřní poctivost, pravdivost**. Je první a základní podmínkou. To znamená, **uznat chybu, kterou jsem udělal, nevymlouvat se, nenalhávat si**: „Já jsem to myslel (já to myslím) dobře“, nestavět se proti Duchu božímu. Natož svádět svou chybu na druhého, případně až k obvinění druhého, že je spolčen s ďáblem. Odporovat Duchu božímu.

Malá rekapitulace:

1. Prvořadá věc je tedy **uznat chybu, být pravdivý**. Prvním nevysloveným příkázáním je: „Nebudeš obelhávat sebe, ani Boha svého“.

2. Na druhém místě je Ježíšovo **varování před překážkou**, kterou se rádi zabarikádováváme. Tou bývá jistota, že „už vím“, pocit, že můj strop poznání je i stropem konečným: „Říkáte, ‘vidíme’, a proto váš hřích trvá“. Je třeba se naučit přijímat Ježíšovu pravdu, jeho názory, jeho zbožnost, dodržovat jeho slovo a nemyslet si, že něco známe lépe než Ježíš. Nenechme se oklamat, že to umíme...

3. Na třetím místě je to, co říká sv. Pavel „**Nestáli o správné poznání** Boha a proto je Bůh vydal“ (srov. Ř 1,28-32) a máme tam vyjmenované hříchy od těch nejtěžších až po dětské zlobení. (Připomínám poznámky k minulé neděli – trápení nás má přivést k přemýšlení, k hledání, co je špatně.)

Až pak lze účinně odstraňovat hříchy, které my obvykle registrujeme, nad kterými se zamýšlíme, z nichž si „děláme hlavu“. Pozor, tím neříkám, že není správné se nad hříchy zamýšlet. Jenže, pokud se pouze zamýšlíme nad hříchem a nezamyslíme se nad těmi základními kroky, které stojí před otázkou hříchu, tak to je totéž, jako kdybych začal stavět dálnici zasypáváním dolíků a odstraňováním kopců bez výškového zaměření trasy a bez připraveného odvodnění základu dálnice. Proto jsme minule (na 1. neděli adventní) uvažovali, zda vůbec stojím o pomoc Boží, zda se Boha ptám, zda jej prosím, aby dohlédl na můj život, abych se nemusel zbytečně trápit a opakovat chyby. Nikdo z nás, jedeme-li v autě, a dochází nám benzín, a začne svítit kontrolka, si neřekneme: „Já vím jak na to, já tu zárovičku vyšroubuji“. Trápení je svítící kontrolkou: mám načerpat benzín, vyměnit olej, doplnit kapalinu, vyměnit pneumatiky...

Vidíme, že „*učíňte cesty přímé*“, tedy znamená:

1. Být poctivý, uznat chybu, kterou jsem udělal (nevymlouvat se, nesvalovat vinu na druhého).

2. Stát o správné poučení. Zamýšlet se nad tím, co nám Bůh v Bibli říká, co tam vůbec je. Je spousta lidí, kteří mají dobrou vůli, ale protože Bibli pořádně neznají, chytanou se jednoho nebo druhého a nakonec z toho mají v hlavě zmatek. Občas si říkáme, proč je tolik různých křesťanských církví, když je jedna Bible. Protože čteme Bibli jako noviny, vybíráme si, co se nám líbí. Je nutné číst Bibli a hlavně evangelium, celé a pozor - porozumět celku. K tomuto cíli chceme dojít. A je důležité mít stále na paměti, že i když si myslím, že Bibli rozumím, pořád v nás může být ono „vidíme“. Porozumění vyžaduje závažný proces hledání. Nerezignujme. Neříkejme, že slova Boží nikdy nepochopíme. Vydávejme se na cesty jako v jiných oborech a záležitostech našeho života. Každý z nás mnoha věcmi v pozoruhodné míře rozumí a mnoho věcí ovládá (např. máma u dětí). V katolické církvi se mnoho nepracuje pro porozumění slovu Božím. Zájem pouze předstíráme. Je-li na církevní půdě debata o něčem závažném, citujeme řadu teologů a církevních dokumentů, ale neslyšíme: „Ježíš říká toto.“ Na Ježíše a na slovo Boží už nevyjde čas ani papír. („Ježíš je neviditelná hlava, ale my máme viditelnou hlavu“, říkají. Pak se divíme, že se nad námi jiní útrpně usmívají, že jsme jak dvouhlavé tele. Kolikrát jsem to slyšel, a nebylo to míněno zle.) „Dělání přímých cest“ vyžaduje tedy nejprve **hledat, zdali je moje „křesťanství“ podle Ježíšových představ a podle jeho návodu.** A ne honem, bez důležitých podstatných kroků, jen řešit svou hříšnost. To pojedou podle svého programu a ne podle Ježíšova programu. A sám se daleko nedostanu, nebude se mi mnoho dařit, neuvidím valné výsledky, přestane mě to bavit, protože jsem ztratil chuť, motiv. Adventní čas je novou příležitostí k zamyšlení, abych si připustil pod kůži, že to moje křesťanství nemusí být tak dobré, jak se domnívám. Pak Ježíš člověku pomůže. Nejdříve se objeví **nejasnosti, pochybnosti a podle toho, jak je člověk spoután svým dřívějším názorem, mohou se dokonce objevit i velké a těžké krize.** My totiž často velmi lpíme na tom, co „známe“, co máme. Na Judejcích si můžeme všimnout, jak dopadli. Měli svůj určitý názor na Hospodina, na Mesiáše, který si vytvořili špatným čtením Bible a když přišel tesař z Nazareta, jeho kázání se jim nelíbilo. Už před tím se jim nelíbilo kázání Eliáše, Elizea (nikdo se nepřišel nechat uzdravit) a ostatních proroků. Před Janem Předchůdcem Páně náboženští představení šikovně vykličkovali. Ježíše chtěli v Nazaretě shodit ze skály. To „*čiňte cesty přímé*“, znamená, zamýšlet se nad těmito skutečnostmi. A nemyslet si, že nám se nemůže stát to, co Ježíšovým současníkům. Oni si také mysleli, my jsme lepší generace než ty předešlé. Mysleli si to upřímně - v tom je to přesvědčení nebezpečné! Kteří mladí lidé nejsou přesvědčeni, že oni přece budou mít lepší

manželství než jejich rodiče? Správně touží po lepším manželství, správně vidí nedokonalé výsledky rodičů, ale nesprávně přeceňují sami sebe, myslí si, že jim stačí dobrá vůle a „my se máme rádi“. Ježíšovi současníci si také mysleli, že si s Hospodinem rozumí a byli přesvědčeni „že se s ním „mají rádi“. Často, stejně jako zamilovaní, nezrale říkáme: „Já v tebe, Bože, věřím, doufám, já tě nade všechny miluji“. A myslíme to dobře a upřímně. Může to být velice nezdravé a naivní. (Když Petr přísahal Ježíšovi lásku na život a na smrt: „půjdu s tebou do kriminálu a dám za tebe hlavu na špalek“, Ježíš mu řekl, mluvíš jak sedmnáctiletý kluk v máji. Hůř: „Mluvíš jak satan...“.) Nejdříve je tedy nutné vytvořit správné komunikační přístupy: „Čiňte cesty přímé“, abychom se s Bohem mohli vůbec setkat. Ježíšovi současníci (zbožní lidé) se s Ježíšem minuli, neposlechli Jana, mysleli si, že Janovu radu nepotřebují - přece nejsou žádní začátečníci, jako ti velcí hříšníci (celníci, vojáci a nevěstky), kteří k Janovi chodí. Abychom mohli číst Bibli, musíme nejdříve vzít do ruky „slabikář“. Napřed nepřišel Ježíš, ale Jan Předchůdce, ten nám právě onen slabikář, čili podmínky správného chápání Bible připomíná. Jan nám neříká, co je v Bibli, ale *jak* ji máme číst. Zapsáno je to zkratkovitě, podrobně je to zapsáno např. u Izaiáše, Mojžíše a jinde. Jan spíše připomíná tuto nutnost, zamyslet se nad tím, jak Bibli беру do ruky. Nesmíme zapomenout, že uvnitř sebe sama máme zábrany, které nám brání v mnoha věcech Ježíšovi porozumět. Tyto zábrany měl i apoštol Petr a Jan (např. v otázce zabití Mesiáše, jak se chovat k lidem jiného náboženství ...).

3. Dříve, než získám **přesvědčení o pravosti Bible**, se tedy musím naučit dobře číst, dobře se zamýšlet, chápat. Dokud neumím správně myslet, tak ať vezmu do ruky jakoukoliv knihu, tak budu automaticky dělat výběr, budu si dokonce myslet, že tu knihu znám a přitom ji znát nebudu. Protože jsem ji četl „povýšeně“ - z hlediska toho, co „znám“. Janovo kázání nás upozorňuje nepřehlédnout důležitý předpoklad k setkání s Ježíšem. Jan nás připravuje, abychom se neminuli s Ježíšem a jeho slovy. Uvědomme si, že my pouze známe Ježíšovo jméno, známe pouze písmena, ale smysl těch „písmen“ jsme často ještě nepochopili. Neznáme „Ježíšovu podobu“ (jako učedníci po vzkříšení svého Mistra) a můžeme se s ním lehce minout.

Že Janovo kázání není jen tak ledajaké, víme z Ježíšova hodnocení o Janovi. Nevyhněme se Janově ponoření do podmínek nutných k pochopení Ježíše. Přijměme od Jana klíč k pochopení Bible, ale i k pochopení dobré modlitby i k odolnosti vůči hříchu.

Prosím vás, znovu se omlouvám, že dnešní lekce je náročnější. Vím, že je třeba nejprve pochopit jednotlivé lekce Ježíšova vyučování. Ale právě to jsem chtěl trochu ukázat na příkladě textu, o kterém si myslíme, že pro nás není až tak důležitý - neboť, „jsme přece už dál než u Jana, my jsme už učedníky Ježíšovi (pokročili nebo pokročilejší)“. Pokud nepřehlédneme lekce Janovy, pokud se necháme Ježíšem vyučovat, za chvíli se jednotlivé lekce začínají sbíhat k širším souvislostem a celkový obraz se nám začne skládat jak puzzle.